

בבא בתרא לט

עניין: כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא

מהר"ל גבורות ה' הקדמה ראשונה

חוק הנמצאים, שלא יצאו מחוק אשר ראוי להם מצד עצמם. והרי המדריגות הם שלש, האחד הוא המרכבה במה שהוא יתברך נבדל מן הנמצאים לגמרי, ומפני כי ההשגה הזאת במה שהוא יתברך נבדל מן העולם, לכך אין ראוי שיהיה פרסום בעולם לגמרי לדבר זה, ואין דורשין במרכבה ליחיד. ומעשה בראשית שהוא יציאת העולם לפעל מן השם יתברך, והוא מדרגה יותר נראה בעולם דורשין לאחר, ולשנים אסור, שהרי אין מעשה בראשית רק מה שהוציא לפעל הנבראים, אבל העריות שהוא חוק הנמצאים עצמם שלא יצאו מסדר הראוי להם, הוא מדרגה עוד יותר נחלה בנמצאים עצמם, הוא יותר קרוב אל העולם ולפיכך לשנים מותר ולשלשה אסור. כי כבר אמרנו, כי כל דבר זה הוא נבדל מן העולם עצמו אחר המצאו ואחר שסדרו השם יתברך, ולפיכך יותר יש הטעה ג"כ בדבר הזה, כמו שמפרש שם שאם ידרוש לשלשה, מתוך שהרב מסביר דבר לאחד דבר שראוי להסתירו בעצמו, אם אחד ישא ויתן עם חבריו בענינים שהם נסתרים כמו אלו שנפרשים ונבדלים מבני אדם, יבא לטעות אחר שהשגה זאת בדבר שהוא נבדל מן העולם עצמו ודבר זה ברור:

מהר"ל חידושי אגדות סנהדרין י

עבור זה אל הפעל. וכל הסף ה' מרואי פני המלך ז' התחלת דבר שהוא מתפשט ויוצא אל הפעל

הוא שלשה. כי האחד אין בו התפשטות כלל, והוא כנגד הנקודה שהיא אחת ואין בה התפשטות כלל. והתחלת התפשטות הוא הקו שיש לו רוחק ורחוק נעשה על ידי ג' דהיינו (לו) התחלה ואמצע וסוף. ולפיכך כאשר התחילו ליישב ולהוציא אל הפעל העבור ולקבוע המועדים, דבר שהוא אל הש"י, ועל [ידי] ב"ד של מטה הוא יתברך קובע המועדים, כמו שאנו אומרים מקדש ישראל והזמנים שהוא מקדש ישראל וע"י ישראל מקדש הוא יתברך הזמנים, והישיבה הוא התחלת היציאה לפעל העבור לכך היה בשלשה. והתפשטות הקו הוא [השטח], כי

מהר"ל חידושי אגדות חולין צא:

הם עלולים ראשונים. וכן מה שאמר שאין המלאכים מזכירים שמו יתברך כי אם אחר שלש תבות וישראל מזכירים את שמו אחר ב' תיבות, ביאור ענין זה, כי המלאכים אין להם שום הצטרפות אל הש"י והוא יתברך נבדל מהם, ולפיכך אי אפשר שיזכירו שמו רק אחר ג' תיבות, כי עד ג' יש כאן צירוף וחבור, כי האחד הוא ראש והשני האמצע והשלישי הוא סוף, והראש והאמצע והסוף הם מצטרפים בכל דבר לעולם כי הם מתחברים ומתקשרים יחד. ולפיכך אי אפשר למלאכים שיזכירו את שמו יתברך רק אחר ג' תיבות, כי בזה הוא יתברך נבדל מהם לי"רי. אבל ישראל במה שהם נקראים בנים, והבן מצטיף אל האב, ולפיכך ישראל מזכירים שמו אחר ב' תבות שמע ישראל ה'. ואלו ב' תיבות כי התחתונים הם מדרגה אחת והעליונים מדרגה שניה והוא יתברך נבדל מן העליונים ומורה (זה) על זה שמע ישראל, כי שמע לשון קבלה כי העולם הזה הוא הכל קבלה, ושם ישראל הוא מעלה העליונה שהרי שם ישראל מורה על שרית עם אלקים ומדריג' זאת היא מדרגה העליונה במלאכים ואחר כך מזכירין השם והבן הדברים. אבל המלאכים הם מלאכים קדושים לכך הם מקדישים שמו יתברך והוא נבדל מהם בקדושה, ואין ראוי להזכיר שמו יתברך רק אחר ג' קדושות כמו שהתבאר למעלה. וישראל שירתם הוא שמיחדים שמו יתברך כי ישראל הם עם אחד בארץ ומודים ישראל (שהם) [שהוא] אחד ולפיכך שירת ישראל שהוא יתברך אחד. ומזכירין שמו יתברך אחר ב' תבות, כי ישראל נבראו [מן] הש"י בעצם ובראשונה, ומצד כי העלה יש לו צירוף וחבור אל אשר עלול ממנו לכך אין צריכין ג' תיבות. רק מפני כי ישראל הם בתחתונים ולכן אחר ב' תיבות מזכירין שמו יתברך.

ועוד תבין כי שלשה אינו כלבוד ושנים הם כלבוד (סוכה ו' ב'), לכך הש"י שהוא נבדל מן המלאכים מזכירין שמו אחר ג' [תיבות], כי בזה אין (להם) [לו] צירוף אליהם כי שלשה אינו כלבוד, אבל ישראל נקראו בנים והבן יש לו צירוף אל האב ולכן מזכירין שמו אחר ב' תיבות כי שנים הם כלבוד.